

Jaarverslag Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten

Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Jaarverslag 2014-2015

INHOUD

Pag. 2.....	Voorwoord
Pag. 3.....	Inleiding
Pag. 4.....	Leerplicht
Pag. 12.....	Vrijstellingen
Pag. 13.....	Thuiszitters
Pag. 15.....	Activiteiten en projecten
Pag. 16.....	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
Pag. 19.....	Gebruikte afkortingen

leerplicht
+voortijdig schoolverlaten

dienst **Gezondheid**
& **Jeugd** zhz

Het jaarverslag 2014-2015 is een uitgave van Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS). LVS is onderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid.

November 2015

www.dienstgezondheidjeugd.nl
076 7708500

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten 2014-2015. Dit jaarverslag komt voort uit artikel 25 van de Leerplichtwet 1969. Daarin staat dat "Burgemeester en wethouders jaarlijks verslag uitbrengen aan de gemeenteraad over het in het laatst afgesloten school- of cursusjaar in de gemeente gevoerde beleid inzake de handhaving van de leerplicht en de kwalificatieplicht en de resultaten daarvan". Met dit jaarverslag wordt aan de wettelijke verplichting voldaan.

Het jaarverslag Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten over het schooljaar 2014-2015 biedt u een overzicht van de activiteiten en resultaten van het afgelopen schooljaar. De Dienst Gezondheid & Jeugd vindt het belangrijk dat alle kinderen en jongeren naar school gaan. De Dienst bewaakt het recht op onderwijs en is verantwoordelijk voor het aanpakken van schoolverzuim. Dat doen en kunnen ze niet alleen. De medewerkers van Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten werken samen met scholen, ouders, begeleiders en tal van ketenpartners die betrokken zijn bij de zorg voor kinderen en jongeren.

Belangrijk in onze verzuimaanpak is de verbinding met de regionale aanpak van voortijdig schoolverlaten. Verzuim is veelal een voorbode van (dreigende) schooluitval van de leerling. De teams leerplicht en voortijdig schoolverlaten werken hierin intensief samen met instellingen voor voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (ROC en AOC), bijvoorbeeld in de ondersteuningsteams van scholen en door snel te reageren wanneer verzuim wordt gemeld.

Wij willen de jongeren graag een extra zetje geven, uit hun isolement halen of in beweging krijgen. Wij willen jongeren motiveren vooral te blijven werken aan hun eigen toekomst. Gezamenlijk streven wij ernaar schoolverzuim zo vroeg en effectief mogelijk aan te pakken en voortijdig schoolverlaten te voorkomen of te verminderen. Ieder vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid. In het jaarverslag kunt u lezen wat we doen om schoolverzuim en schooluitval te bestrijden.

Naast dit jaarverslag is per gemeente een opgave opgesteld van het bij de Dienst gemelde schoolverzuim. Deze opgaven zijn als bijlage bij het jaarverslag gevoegd.

Drs. H. van der Linden

Portefeuillehouder Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten

Inleiding

De afdeling Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) van de Dienst Gezondheid & Jeugd (kortweg de Dienst) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de leerplichtwet, kwalificatieplicht en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voor voortijdig schoolverlaten van de zeventien gemeenten in de regio ZHZ. Daarnaast voert LVS de leerlingenadministratie van de zeventien gemeenten in de regio.

LVS verantwoordt zich in dit jaarverslag over de naleving van de leerplichtwet, kwalificatieplicht en de uitvoering van de RMC-wetgeving in de regio Zuid-Holland Zuid. Er wordt aan de hand van een aantal casussen inzicht gegeven in de uitvoering van deze wettelijke taken door de consulenten van LVS en de resultaten over het schooljaar 2014-2015.

In dit jaarverslag worden de cijfers van het schooljaar 2014-2015 weergegeven. Een vergelijking met cijfers uit voorgaande jaarverslagen ontbreekt. Reden hiervan is dat gekozen is om, in tegenstelling tot voorgaande jaren, de cijfers te gebruiken zoals deze door onze Dienst zijn aangeleverd bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Hierdoor zijn de cijfers niet vergelijkbaar met voorgaande jaarverslagen. Het grootste verschil in de cijfers, in vergelijking met het jaarverslag van het schooljaar 2013-2014, is dat de cijfers toen het aantal verzuimmeldingen betrof en dat het nu het aantallen leerlingen met één of meerdere verzuimmeldingen betreft.

De reden om de geleverde cijfers aan het DUO te gebruiken voor het jaarverslag is als volgt: de cijfers in ons jaarverslag zijn nu gelijk aan de cijfers in het VSV-kompas dat DUO heeft laten ontwikkelen door brancheorganisatie Ingrado; nu en in de toekomst. Daarnaast heeft Ingrado de Dienst benaderd met het verzoek mee te denken bij de ontwikkeling van een standaard jaarverslag dat vanuit het VSV-kompas gemaakt en landelijk gebruikt kan worden.

De kerntaken van LVS zijn:

1. toezicht houden op de naleving van de leer-en kwalificatieplicht en
2. voorkomen van schooluitval van leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie. LVS staat bij de uitoefening van haar taken een (pro)actieve werkwijze voor en werkt, vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, graag als partner met scholen en andere partijen samen.

1. Leerplicht

In Nederland zijn kinderen volledig leerplichtig vanaf de eerste schooldag van de maand na hun vijfde verjaardag. De leerplicht duurt tot het eind van het schooljaar waarin een kind/jongere zestien jaar wordt of tot het einde van het twaalfde volledige gevolgde schooljaar.

De kwalificatieplicht volgt op de leerplicht en geldt voor jongeren tot achttien jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald. Zij zijn tot hun achttiende verjaardag kwalificatieplichtig. Dat betekent dat deze jongeren een onderwijsprogramma moeten volgen dat is gericht op het behalen van een startkwalificatie. Een startkwalificatie is minimaal een mbo-diploma niveau 2 of een havo- of vwo-diploma.

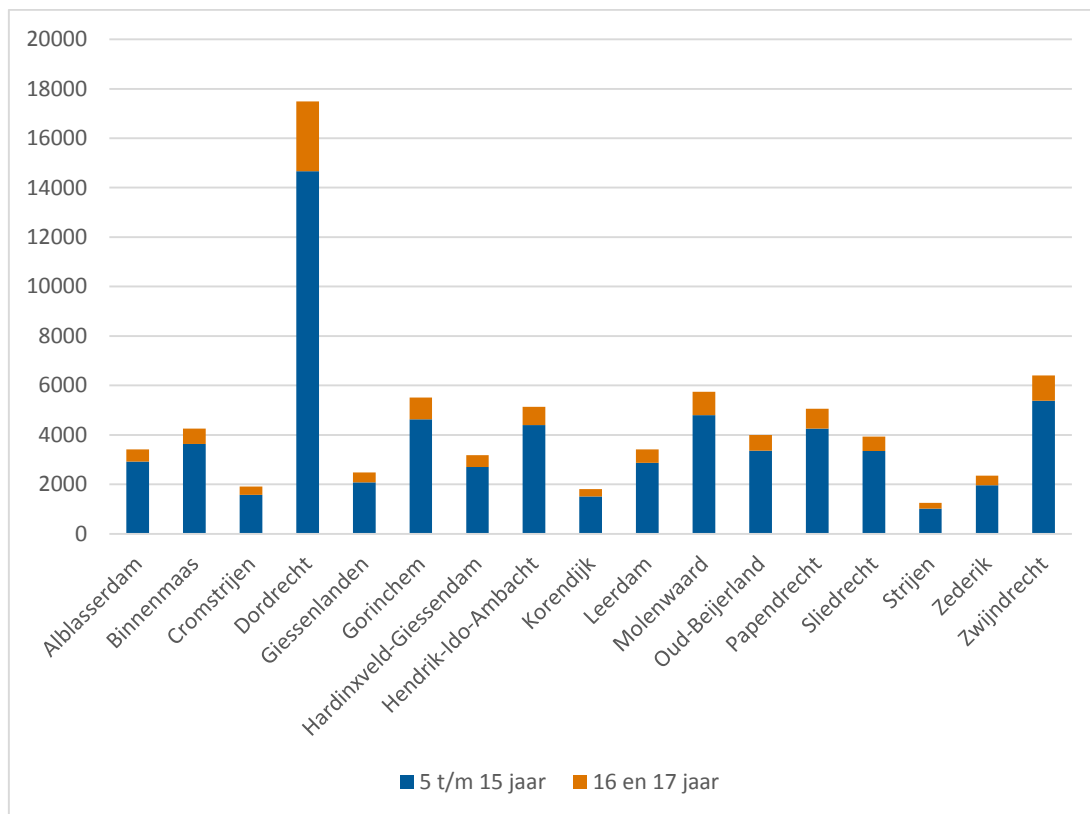
Doel is het waarborgen van het recht op onderwijs voor alle kinderen in de regio ZHZ vanaf vijf tot achttien jaar en er zorg voor te dragen dat zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie het onderwijs verlaten.

1.1 Registratie van leer- en kwalificatieplichtigen

De scholen moeten op grond van de leerplichtwet in- en uitschrijvingen van de leerlingen binnen zeven dagen doorgeven aan het basisregister onderwijs (BRON) van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Op grond van de gegevens die DUO vervolgens verstrekt aan de afdeling LVS van de Dienst wordt vastgesteld of alle leer- en kwalificatieplichtige kinderen/jongeren, woonachtig in de regio, op een school zijn ingeschreven. De leerplichtadministratie van LVS is gekoppeld aan het Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) van de zeventien gemeenten. De schoolgegevens van alle leer- en kwalificatieplichtige kinderen/jongeren worden vastgelegd in een geautomatiseerd leerling registratiesysteem (LBA).

Dagelijks worden de in- en uitschrijvingsgegevens en gegevens met betrekking tot verzuim van de leerlingen woonachtig in de zeventien gemeenten in de regio automatisch vanuit DUO verwerkt in LBA. Door deze automatische koppeling heeft LVS alle leer- en kwalificatieplichtige kinderen/jongeren in beeld.

Grafiek 1. Het aantal leer- en kwalificatieplichtigen op 01-01-2015 ingeschreven in de basisregistratie personen (BRP) van de gemeenten in regio ZHZ.

1.2 Melden van verzuim

Op grond van de Leerplichtwet moet ieder(e) leer- of kwalificatieplichtige kind/jongere bij een school staan ingeschreven. De Leerplichtwet stelt dat ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk zijn voor de inschrijving en het schoolbezoek van hun kinderen. De leerling vanaf twaalf jaar wordt zelf ook verantwoordelijk gehouden voor geregeld schoolbezoek. Er is sprake van schoolverzuim wanneer een leerling niet op school aanwezig is op momenten dat hij aanwezig moet zijn. Verzuim is geoorloofd wanneer de school toestemming heeft gegeven, of als er een geldige reden voor is, zoals ziekte of vrijstelling van geregeld schoolbezoek. Is dat niet het geval dan noemt men dat ongeoorloofd verzuim (spijbelen). Formeel gezien is spijbelen in de leer- en kwalificatieplichtige leeftijd een overtreding van de Leerplichtwet. De leerling is verplicht het volledige onderwijsprogramma, het volledige programma van de combinatie leren en werken, te volgen dat door de school wordt aangeboden.

Er is sprake van (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim als een leerling niet op school verschijnt terwijl dit niet gemeld is of vooraf geen toestemming is verleend. De scholen zijn op grond van de Leerplichtwet verplicht om (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim van de leerlingen te melden bij de afdeling LVS van de Dienst Gezondheid & Jeugd.

Scholen voor primair onderwijs en speciaal onderwijs melden ongeoorloofd verzuim rechtstreeks bij LVS. De scholen voor voortgezet onderwijs (vo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en volwasseneducatie melden ongeoorloofd verzuim via het Digitale verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). In de regio werken LVS en de scholen met het Protocol Schoolverzuim. In dit Protocol staan de verantwoordelijkheden van de school en van de LVS consulent -conform de wettelijke bepalingen- beschreven.

De school is op grond van de Leerplichtwet verplicht (vermoedelijke) ongeoorloofd verzuim te melden als:

"een leerling gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken zestien uren van de les-praktijktijd zonder geldige reden heeft verzuimd. In dit geval meldt de school dit onverwijld via het verzuimloket van DUO bij LVS, zo mogelijk met opgave van de reden van het verzuim"

De school *kan* verzuim ook eerder via het DUO-verzuimloket aan LVS melden, dus vóórdat er sprake is van ongeoorloofd verzuim van zestien uren binnen vier lesweken. Bijvoorbeeld als er zorgen zijn over het verzuimgedrag van een leerling of als de interventies van de school geen effect hebben op het verzuimgedrag van de leerling. Een snelle en adequate reactie op schoolverzuim door de LVS consulent verkleint de kans op voortijdige schooluitval. Samenwerking tussen LVS en de scholen is daarbij van cruciaal belang. LVS is immers afhankelijk van tijdige verzuimmeldingen door school.

1.3 Aanpak (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim

Wanneer het verzuim is gemeld bij LVS wordt door de consulent onderzocht of er sprake is van geoorloofd of ongeoorloofd verzuim. De consulent LVS start een onderzoek naar de redenen van het verzuim en bepaalt aan de hand daarvan hoe de melding afgedaan wordt. Indien na het onderzoek van de consulent LVS ongeoorloofd verzuim wordt geconstateerd sluit de consulent de melding af met een officiële waarschuwing en/of verwijzing naar de hulpverlening. *De waarschuwing* is erop gericht ouders te informeren over de consequenties van voortdurend of volgend verzuim. Wanneer een leerling bij verzuim zonder achterliggende problematiek blijft verzuimen volgt een verwijzing naar *Bureau Halt* of wordt een melding gedaan bij de *Sociale Verzekeringsbank* (SVB)¹. Bij verzuim zonder achterliggende problematiek, is een 'straf' soms nodig om het verzuimgedrag van de leerling te veranderen.

Wanneer een leerling na diverse interventies vanuit de school, de consulent van LVS en eventuele hulpverleningsinstanties blijft verzuimen, kan de consulent LVS overgaan tot het opmaken van een proces-verbaal. Handhaving is dan ook een sluitstuk in de aanpak van schoolverzuim, als alle andere mogelijkheden niet werken of als ouder(s)/verzorger(s) en jongeren niet willen of kunnen meewerken. Wanneer een proces-verbaal door de consulent van LVS wordt opgemaakt voor ongeoorloofd verzuim, stelt de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek in. Hierbij wordt de opvoedingssituatie in een breder spectrum onderzocht. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek worden het kind/de jongere en zijn ouder(s)/verzorger(s) gedagvaard voor een zitting bij de Kinderrechter. De rechter legt mede op advies van de Raad voor de Kinderbescherming in veel gevallen dwingende hulpverlening vanuit de Jeugdreclassering op. Dit wordt vaak gecombineerd met het uitvoeren van een leer- of werkstraf.

De consulent LVS heeft op grond van de Leerplichtwet de volgende instrumenten ter beschikking om het verzuim te voorkomen en op te heffen:

- verzuimgesprek met ouders en de leerling;
- schriftelijke waarschuwing;
- verwijzen naar zorg-hulpverleningsinstanties;
- handhaven (HALT-verwijzingen, proces verbaal, SVB-maatregel).

¹ Wanneer sprake is van absoluut of relatief verzuim kan de consulent LVS de SVB informeren. Sinds september 2010 kunnen ouders van leerplichtigen die niet aan de kwalificatieplicht voldoen hun kinderbijslag verliezen. De SVB stopt dan de betaling van kinderbijslag met ingang van het eerstvolgende kwartaal. De betaling start weer als het verzuim is opgeheven.

Casus relatief verzuim

De vijftienjarige Harm, derde klas vmbo, is al langere tijd in beeld bij LVS. In de tweede klas van het voortgezet onderwijs werd hij door school gemeld bij LVS vanwege tien keer te laat komen. Hij is toen samen met zijn ouders op gesprek geweest bij een consulent LVS. In dat gesprek werd duidelijk dat Harm moeite heeft met op tijd uit zijn bed komen. Het lukte moeder vaak niet om haar zoon 's morgens op tijd uit bed te krijgen. Harm en zijn ouders kregen een waarschuwing. Later dat schooljaar werd Harm opnieuw gemeld voor achttien keer te laat komen. Harm werd door de consulent LVS, na instemming van de jeugdcoördinator van de Politie, naar Halt verwezen en kreeg een leerstraf van zes uur.

In de derde klas wordt Harm opnieuw gemeld bij LVS. Harm is weer aan het verzuimen, het gaat nu om zeventien uren verzuim, vaak na een tussenuur. Harm blijkt er vaak nog een uurtje aan te plakken om naar het winkelcentrum in de buurt van school te gaan. Omdat jongeren tussen hun twaalfde en achttiende jaar maar één keer naar Halt verwezen kunnen worden, besluit de consulent LVS om het dossier van Harm in te brengen in het casusoverleg Leerplicht, waaraan vertegenwoordigers van het OM, de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming en LVS deelnemen. Het casusoverleg besluit dat er een proces-verbaal opgemaakt moet worden door de consulent. Omdat er zorgen zijn over de thuissituatie stelt de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek in.

De consulent, tevens Buitengewoon opsporingsambtenaar, nodigt Harm met zijn ouders uit voor het afleggen van een verklaring voor het op te stellen proces-verbaal. De consulent stuurt het proces-verbaal met zijn bevindingen naar het OM.

Een half jaar later komt het dossier van Harm op zitting bij de kinderrechter. Harm en zijn moeder zijn gedagvaard en de consulent is aanwezig om de actuele stand van zaken toe te lichten.

Omdat het met Harm sinds de opmaak van het proces-verbaal veel beter gaat en er nagenoeg geen schoolverzuim meer is geweest, besluit de rechter Harm een voorwaardelijke werkstraf van twintig uur, met een proeftijd van twee jaar op te leggen. Moeder wordt veroordeeld tot een voorwaardelijke geldboete van € 150,-, ook met een proeftijd van twee jaar.

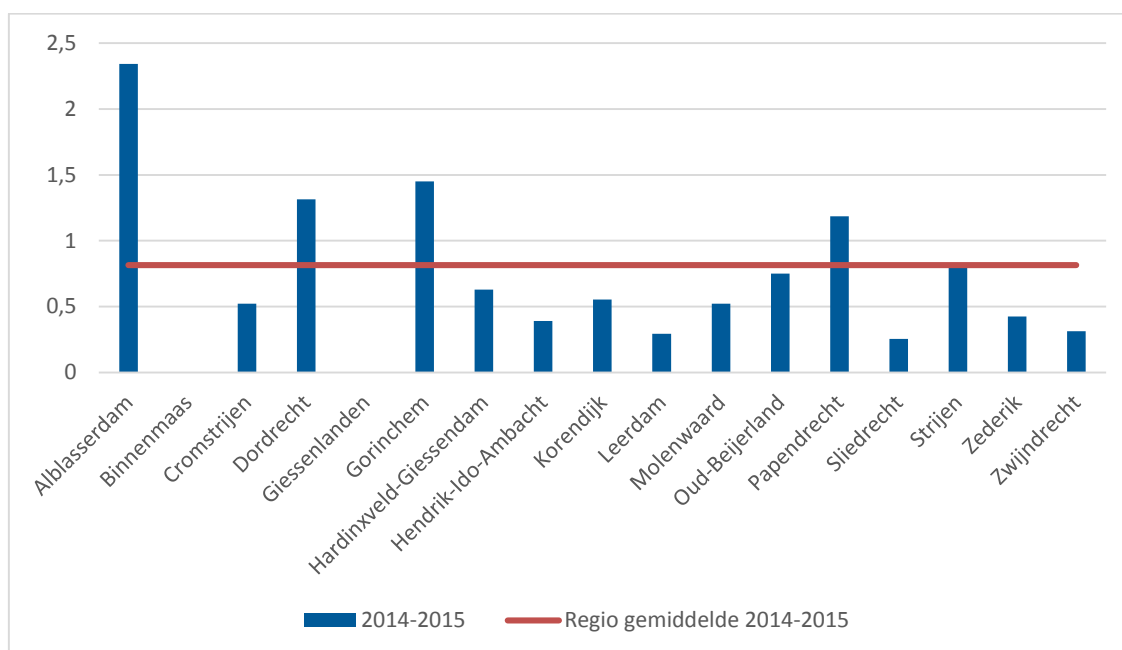
1.4 Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is er sprake wanneer een leer- of kwalificatieplichtige kind/jongere zonder geldige reden niet ingeschreven staat op een school. Als bij LVS een schoolinschrijving niet bekend is, start LVS een onderzoek naar vermoedelijk absoluut verzuim.

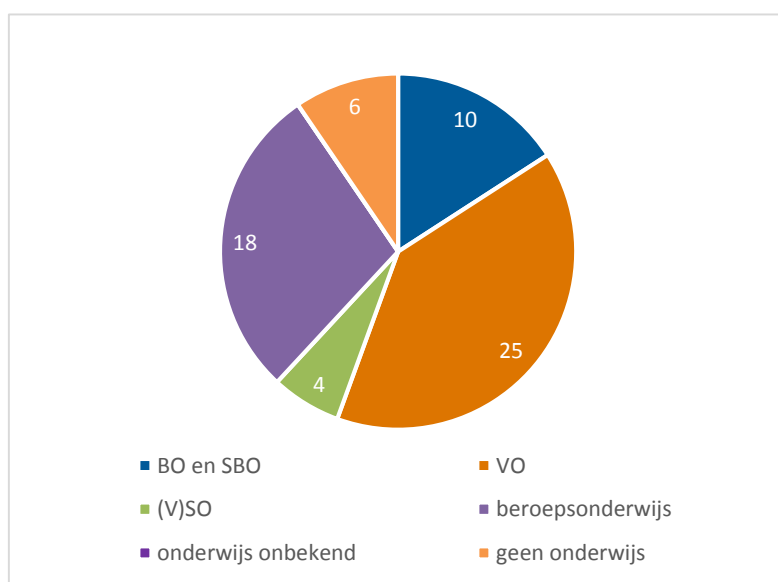

Een leerplichtig/kwalificatieplichtig kind/jongere voldoet op grond van de Leerplichtwet aan de definitie van absoluut verzuim als deze:

- geen inschrijving heeft bij een bekostigde school/instelling, erkende niet-bekostigde school/instelling of anderszins;
- geen vrijstelling heeft van inschrijving op een school;
- geen startkwalificatie heeft.

Grafiek 2. Aantal absoluut verzuimers per 1000 leer- en kwalificatieplichtigen per gemeente in regio ZHZ in schooljaar 2014-2015.

Grafiek 3. Aantal absoluut verzuimers per onderwijssoort in regio ZHZ in schooljaar 2014-2015 (onderwijs onbekend; 0 meldingen)

1.4 Relatief verzuim

Er is sprake van relatief verzuim als een leer- of kwalificatieplichtige leerling wel een schoolinschrijving heeft, maar zonder geldige reden de lessen niet volgt. Leerlingen die wel op een school staan ingeschreven, maar zonder geldige reden van school wegblijven, overtreden de Leerplichtwet.

Relatief verzuim wordt onderverdeeld in:

Beginnend (signaal) verzuim: te laat komen naar de les en/of verzuim waarbij achterliggende problematiek de oorzaak is van het schoolverzuim van de leerling. Bijvoorbeeld de gezinssituatie, het gedrag van het kind zelf of problemen in de opvoedsituatie anderszins.

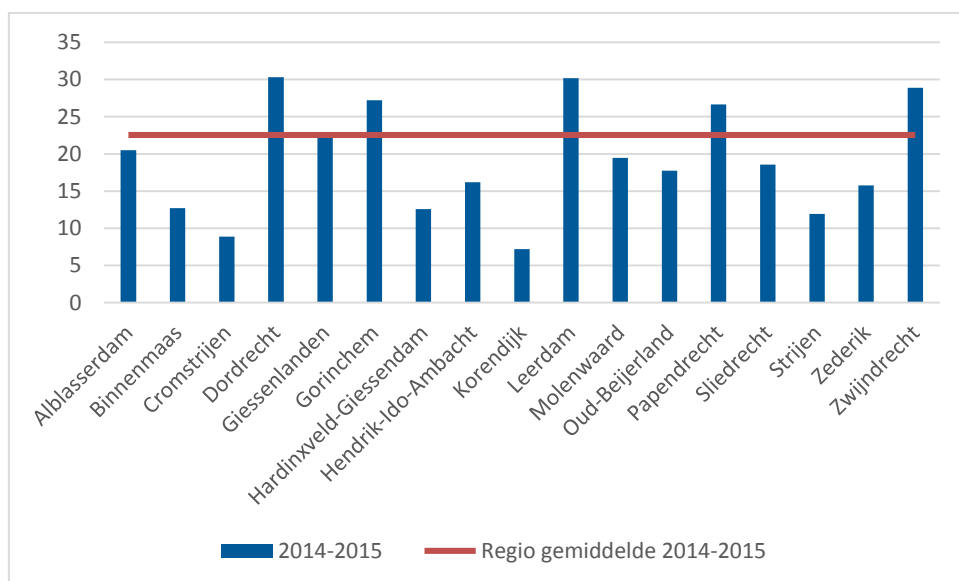
Luxeverzuim: hiervan is sprake als ouder(s)/verzorger(s) hun kinderen, buiten de schoolvakantie, meenemen op vakantie zonder toestemming van de schoolleiding of de consulent van LVS. Vakantie buiten de schoolvakanties is binnen de Leerplichtwet slechts in zeer bijzondere omstandigheden mogelijk.

Zorgwekkend ziekteverzuim: bij langdurig of frequent ziekteverzuim kan de schoolloopbaan van de leerling in gevaar komen. Het is belangrijk dat school bij twijfel over de legitimiteit van het ziekteverzuim de consulent van LVS vroegtijdig informeert, zodat op tijd de juiste aanpak wordt ingezet om te zorgen dat de leerling weer naar school gaat.

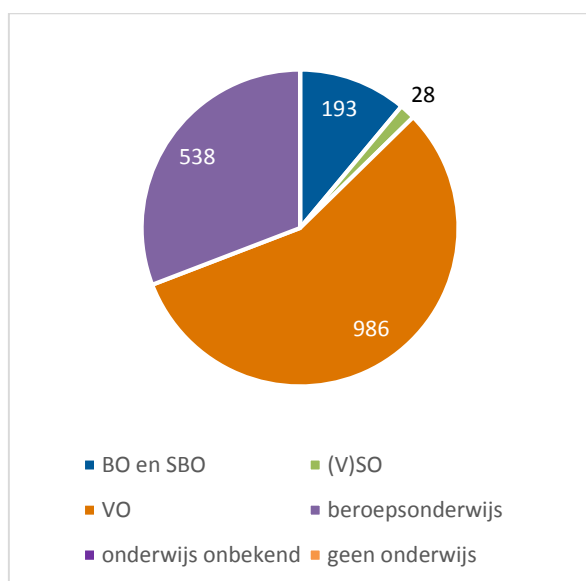

Een leerling/student(5-18 jaar) voldoet op grond van de leerplichtwet aan de definitie van relatief verzuim als deze:

- staat ingeschreven bij een school/instelling;
- geen startkwalificatie heeft;
- in een periode van vier opeenvolgende lesweken zestien uren of meer les- of praktijktijd verzuimt;
- regelmatig te laat op school of in de les verschijnt.

Grafiek 4. Aantal relatief verzuimers per 1000 leer- en kwalificatieplichtigen per gemeente in schooljaar 2014-2015

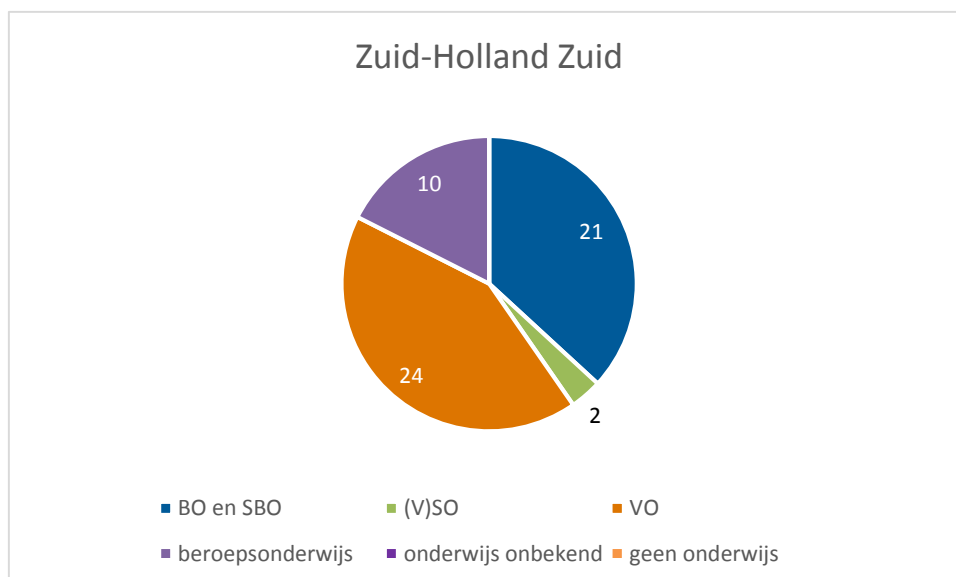
Grafiek 5. Aantal relatief verzuimers per onderwijssoort in regio ZHZ in schooljaar 2014-2015 (onderwijs onbekend en geen onderwijs; 0 meldingen)

Casus Luxe-verzuim

In deze zaak heeft de leerplichtconsulent twee processen verbaal opgemaakt tegen een moeder van twee kinderen in de basisschool-leeftijd wegens luxe-verzuim.

Het eerste proces-verbaal werd opgemaakt in het schooljaar 2011-2012. Moeder vroeg 24 dagen extra verlof voor haar kinderen vlak voor de zomervakantie. Als reden liet zij weten dat haar oma ging hertrouwen in het buitenland. Haar reis was al geboekt. De leerplichtwet geeft aan dat extra verlof, buiten de schoolvakanties, alleen mogelijk is in gewichtige omstandigheden. Hertrouwen van oma van moeder valt niet onder gewichtige omstandigheden. De leerplichtconsulent wees moeder hierop. Moeder nam hier geen notie van en vertrok alsnog met haar kinderen. Na melding van ongeoorloofd verzuim door het schoolhoofd, maakte de leerplichtconsulent een proces-verbaal op tegen moeder.

Het tweede proces-verbaal, wederom wegens luxe verzuim, werd opgemaakt in het schooljaar 2013-2014. Een week voor de zomervakantie was moeder met haar kinderen vertrokken naar het buitenland voor vakantie. De schoolhoofd deed melding hiervan en moeder werd opnieuw geverbaliseerd wegens ongeoorloofd schoolverzuim van haar kinderen.

Grafiek 6. Aantal processen verbaal per onderwijssoort in regio ZHZ in schooljaar 2014-2015 (onderwijs onbekend en geen onderwijs; 0 meldingen)

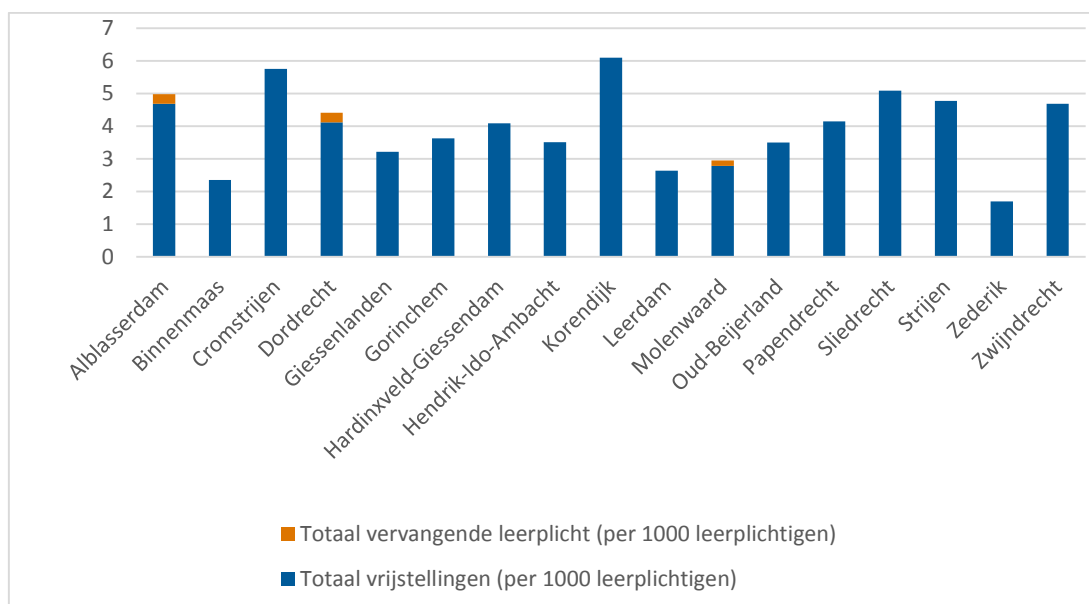
2. Vrijstellingen

Volgens de leerplichtwet zijn kinderen en jongeren tussen de vijf en achttien jaar die in Nederland wonen verplicht om naar school te gaan. Toch kunnen er omstandigheden zijn voor het kind/ de jongere of de ouder(s)/verzorger(s) die maken dat een kind/jongere (tijdelijk) niet naar school kan. In die gevallen heeft LVS de mogelijkheid om een vrijstelling van de leerplichtwet te verlenen. Dit is in principe een tijdelijke vrijstelling totdat de redenen voor vrijstelling van schoolbezoek zijn opgeheven. LVS geeft alleen op aanvraag van de ouder(s)/verzorger(s) een vrijstelling en deze wordt pas verleend als andere opties niet mogelijk blijken te zijn. Verleende vervangende leerplicht en vrijstellingen worden door LVS in het Landelijke vrijstellingenregister van DUO geregistreerd.

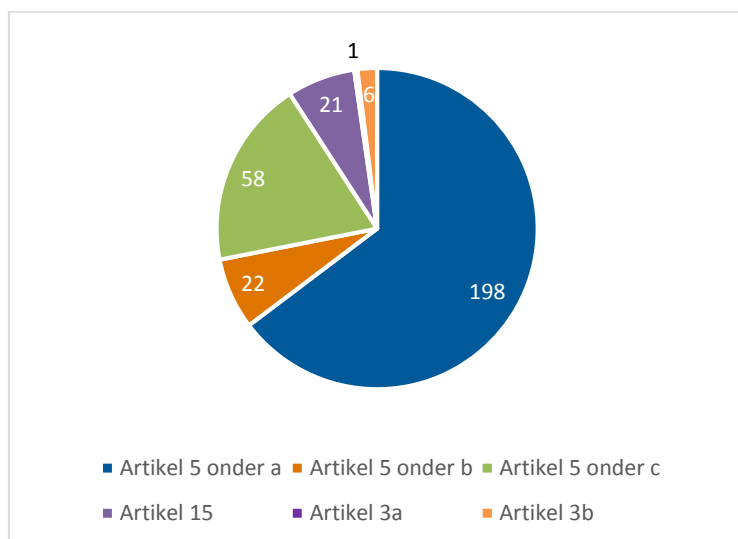
De Leerplichtwet kent de volgende vervangende leerplicht en vrijstelling van inschrijving:

- Artikel 3a: vervangende leerplicht: het volgen van een andere programma dat naast algemeen vormend onderwijs ook praktijktijd bevat.
- Artikel 3b: vervangende leerplicht: ingeschreven op een instelling voor Mbo jonger dan 16 jaar (laatste schooljaar leerplicht)
- Artikel 5a: ouder(s)/verzorger(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun leer-kwalificatieplichtige kind op een school/instelling is ingeschreven als een kind/jongere om lichamelijke of psychische gronden niet in staat is om onderwijs te volgen.
- Artikel 5b: ouder(s)/verzorger(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun leer-kwalificatieplichtige kind op een school/instelling is ingeschreven als de ouder(s)/verzorger(s) tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen/instellingen waarop kind/jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben.
- Artikel 5c: ouder(s)/verzorger(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun leer-kwalificatieplichtige kind op een school/instelling is ingeschreven als; een kind /jongere op een school of instelling buiten Nederland is ingeschreven en deze geregeld bezoekt.
- Artikel 15: ouder(s)/verzorger(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun leerplichtige kind op een school/instelling is ingeschreven als; een kind/jongere op grond van bijzondere omstandigheden in het laatste leerplichtige leerjaar op een andere wijze voldoende onderwijs geniet. Dit geldt voor jongeren die vastlopen in het reguliere onderwijs. Er wordt gezocht naar een andere oplossing, bijv. particulier onderwijs of een leerwerkplek.

Grafiek 7. Aantal vervangende leerplicht en vrijstellingen per 1000 leerplichtigen per gemeente in regio ZHZ in schooljaar 2014-2015

Grafiek 8. Aantal vrijstellingen en vervangende leerplicht in regio ZHZ in schooljaar 2014-2015 (artikel 3a; één aanvraag)

3. Thuiszitters

De scholen en samenwerkingsverbanden zijn er samen verantwoordelijk voor dat leerlingen een passende plek in het onderwijs krijgen. Als een leerling toch thuis komt te zitten is de school van inschrijving verantwoordelijk voor het ondernemen van actie om tot een aanpak te komen.

Passend onderwijs en het voorkomen van thuiszitten is in de eerste plaats een taak waar het onderwijs zelf aan zet is. De consultants van LVS werken nauw samen met het onderwijs om het recht op onderwijs te waarborgen. Daarom ook is de samenwerking met de scholen, met de samenwerkingsverbanden, met de onderwijsconsultanten en jeugdteams meer en meer onderdeel geworden van de dagdagelijkse taak van LVS.

Waar de samenwerkingsverbanden zoeken naar de beste manier om passend onderwijs vorm te geven, zoekt ook de gemeente naar de mogelijkheden die er zijn voor jeugdhulp en ondersteuning van kinderen/jongeren. Een nieuwe rol voor scholen en een nieuwe rol voor gemeenten. In die ontwikkeling vindt ook LVS haar nieuwe rol.

Een thuiszitter is een leer-kwalificatieplichtige kind/jongere (5-18 jaar):

- die **wel** ingeschreven staat op een school, maar langer dan vier weken (on)geoorloofd verzuimt zonder dat hij/zij vrijstelling heeft van de leerplichtwet of vrijstelling van geregeld schoolbezoek;
- die **wel** ingeschreven staat op een school en ziek gemeld is, maar conform plan van aanpak protocol ziekteverzuim in staat om (gedeeltelijk) naar school te gaan,
- die **niet** ingeschreven staat op een school zonder dat daarvoor op grond van de Leerplichtwet vrijstelling is gegeven (absoluut verzuim)

Als een leerling meer dan vier weken heeft verzuimd (thuiszitter) wordt deze besproken in het ondersteuningsteam van de school. Hierbij wordt gezocht naar een passende oplossing die bijdraagt aan de terugkeer naar het onderwijs. Soms vraagt het vinden van een passende oplossing een aanpak waarin ook andere partijen een verantwoordelijkheid en actieve taak hebben. In dat geval vindt opschaling plaats. De betrokken partijen (onderwijs, LVS, onderwijsconsulent en het lokale jeugdteam) maken afspraken. Indien de acties niet tot het gewenste resultaat hebben geleid omdat de ouders/verzorgers onvoldoende meewerken, neemt de consulent LVS passende maatregelen. Dat kan bijvoorbeeld zijn een formele waarschuwing, een zorgmelding of opmaken van een proces verbaal.

Wanneer een leer-kwalificatieplichtige kind/jongere niet ingeschreven staat bij een school (absoluut verzuimer) brengt de consulent LVS deze voor toelating op een school in bij het samenwerkingsverband.

	Aanvang schooljaar 2014-2015	Nieuwe gevallen daarna	Opgelost	18 jaar geworden	Verhuisd/ overleden	Actueel (einde schooljaar 2014-2015)
Alblasserdam	0	1	0	1	0	0
Binnenmaas	2	6	5	0	1	2
Cromstrijen	2	0	2	0	0	0
Dordrecht	16	26	28	1	2	11
Giessenlanden	1	2	2	1	0	0
Gorinchem	4	6	4	2	1	4
Hardinxveld- Giessendam	0	1	1	0	0	0
Hendrik-Ido-Ambacht	1	8	5	0	0	4
Korendijk	0	0	0	0	0	0
Leerdam	3	4	3	2	1	1
Molenwaard	2	2	1	1	0	2
Oud-Beijerland	1	3	4	0	0	2
Papendrecht	0	0	0	0	0	0
Sliedrecht	0	2	2	0	0	0
Strijen	0	0	0	0	0	0
Zederik	0	0	0	0	0	0
Zwijndrecht	4	6	7	1	3	1
Zuid-Holland Zuid	36	67	64	9	8	27

Tabel 1. Aantal thuiszitters per gemeente in regio ZHZ in het schooljaar 2014-2015

4 Activiteiten en projecten

4.1 Contactpersoon voor scholen

LVS werkt met een vaste contactpersoon per school. Elke school heeft een vaste consulent LVS als contactpersoon. Deze contactpersonen zijn voor de scholen het eerste aanspreekpunt als het gaat om bijvoorbeeld verzuim, informatie, advies, consultatie, bemiddeling of (dreigend) voortijdig schoolverlaten. De vaste contactconsulent neemt ook deel aan het Ondersteuningsteam en/of de Zorg Advies Teams op de scholen.

4.2 Het geven van voorlichting aan de functionarissen van de scholen

Door contactconsulenten is voorlichting gegeven aan scholen over de wet- en regelgeving met betrekking tot het melden van verzuim bij LVS. Er is geïnvesteerd in de voorlichting en informatieversterking met als doel dat scholen het verzuim tijdig en volgens de protocolafspraken bij LVS melden. Wij zullen blijven investeren in de relatie met de scholen om het verzuim dat nog niet tijdig, niet goed of helemaal niet wordt gemeld, in beeld te krijgen. Hoe eerder verzuim in beeld komt en hoe eerder maatregelen genomen kunnen worden, des te minder leerlingen zullen uitvallen. Dit willen wij doen door zichtbaar en aanspreekbaar te zijn voor de scholen in de regio.

4.3 Aanwezigheid op Vo-scholen en Mbo instellingen

Op een aantal Vo-scholen en Mbo instellingen zijn consulenten LVS fysiek aanwezig. Verzuimgesprekken vinden dan ook op school plaats. Het doel is snel in te spelen op verzuim. Er wordt preventief actie ondernomen als sprake is van signalen van zorg en/of dreigend verzuim. Regelmatig wordt door de school, ouders en/of de ketenpartners aan de contactconsulent om advies en/of informatie gevraagd gericht op het voorkomen van schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten. Het blijft van groot belang dat het accent van verzuimbeleid op preventie ligt, om zo al eerder de redenen van verzuim in beeld te hebben en de juiste begeleiding te bieden.

4.4 Actie controle op luxe verzuim voorjaarsvakantie 2015

De laatste schooldag voor de voorjaarsvakantie is bekend vanwege de vele verzuimmeldingen. Om zichtbaar te zijn in de regio heeft LVS een preventieve actie opgezet in de vorm van een extra controle op ongeoorloofd verzuim. Deze controle vond plaats in de ochtend van vrijdag 20 februari 2015 op scholen voor het basisonderwijs in de gemeente Dordrecht. Na de schoolbezoeken werden de ouder(s)/verzorger(s) van 118 afwezige leerlingen door consulenten van LVS telefonisch of door middel van een huisbezoek benaderd. Dat resulteerde in achttien waarschuwingen wegens vastgesteld ongeoorloofd verzuim.

4.5 Dag van de Leerplicht 2015

Donderdag 19 maart 2015 stond LVS in het teken van de dag van de Leerplicht. Het is een jaarlijks terugkerende dag, waarop extra aandacht is voor het recht op onderwijs. In totaal zijn twaalf scholen bezocht. Tijdens de schoolbezoeken kregen de leerlingen van groep 8 voorlichting over leerplicht en leerrecht en kreeg ook het docententeam een presentatie.

4.6 Overstap van voortgezet onderwijs naar Middelbaar beroeps onderwijs

De overstap van het voortgezet onderwijs naar het vervolgonderwijs is voor veel leerlingen een risicomoment. Vooral de overstap van het vmbo naar het mbo is risicovol. De leerlingen zijn nog jong, meestal tussen zestien en achttien jaar, en hebben geen duidelijk beroepsbeeld. Sommige leerlingen hebben naast de reguliere ondersteuning, door de decaan van het voortgezet onderwijs, extra begeleiding bij de overstap nodig. Om uitval van deze jongeren tijdens de overstap van vo naar mbo in het onderwijs tegen gaan, werken alle vo-scholen, mbo-instellingen en de consulenten LVS in de regio samen. De overstappers worden gevolgd vanaf de fase van aanmelding voorafgaand aan het vmbo-examen tot het definitief starten van een vervolgopleiding bij een vervolgschool in het nieuwe schooljaar. Hiervoor wordt in de

regio gebruik gemaakt van het informatiesysteem Intergrid. In het systeem is te volgen waar een leerling zich in het overstapproces bevindt. Zo kunnen leerlingen met een verhoogd risico op uitval tijdig worden gesignaleerd en kan preventief actie worden ondernomen. Met Intergrid worden jaarlijks in de regio ruim 3660 leerlingen gevolgd, wanneer zij de overstap van vo naar mbo maken. In het schooljaar 2014-2015 zijn er in totaal 84 leerlingen door de consultants van LVS tijdens de overstap van vo naar mbo intensief begeleid. De preventieve acties tijdens de overstap van het vo naar mbo leidden tot minder vsv'ers.

4.7 Zomeractie

Net als in 2014 heeft LVS ook in 2015 een Zomeractie uitgevoerd in de regio. De zomeractie heeft tot doel de schooluitval tijdens de zomervakantie te minimaliseren. De zomeractie kent twee belangrijke succesfactoren: het thuis opzoeken van risicoleerlingen en het zogenaamde lijstmanagement. Op basis van lijstmanagement zijn risicoleerlingen² gevolgd. De risicoleerlingen zijn afkomstig van verschillende lijsten: een preventielijst die door de het mbo instellingen Da Vinci College en Wellant College wordt opgesteld en de 'DUO lijst' op basis van maandrapportages 'uitschrijvingen zonder startkwalificatie' die DUO maandelijks beschikbaar stelt.

De beschikbare informatie van DUO en mbo instellingen is vergeleken en er is een inschatting gemaakt van welke jongeren een risico liepen op schooluitval. Zij zijn vervolgens actief opgezocht door de consultants LVS. De aansturing van de Zomeractie vond plaats door een projectgroep met vertegenwoordigers van Wellant College, Da Vinci College en LVS.

Resultaat per 01-10-2015	2014-2015
Terug naar onderwijs	59
Uitstroom naar regulier werk of leerwerk (BBL)	71
Verwezen naar een toeleiding traject	3
Verwezen naar een hulp- zorgtraject	5
Wenst geen begeleiding	111
Leerling zit al op een traject	15
Nog in behandeling	40
Overig	14
TOTAAL	318

Tabel 2. Het aantal gemelde risicoleerlingen voor de zomeractie en resultaat interventie LVS

5. Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voor voortijdig schoolverlaters (RMC-wet)

In 2002 is de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC-wet) in werking getreden. De gemeente Dordrecht is contactgemeente voor RMC regio Zuid-Holland Zuid. De Dienst voert namens RMC-contactgemeente Dordrecht de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC-functie) uit. De RMC-functie heeft tot doel het verminderen van voortijdig schoolverlaten en het daartoe bieden van een sluitende aanpak voor alle jongeren tot 23 jaar. Doel is om jongeren –als het even kan- een startkwalificatie te laten behalen.

Voortijdig schoolverlaters zijn leerlingen die het onderwijs verlaten zonder dat zij een startkwalificatie hebben behaald, dat wil zeggen ten minste een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een mbo niveau 2.

² Risicoleerlingen zijn leerlingen zonder startkwalificatie, waarvoor we vrezen dat zij –zonder interventie- geen vervolgopleiding gaan volgen die opleidt naar een startkwalificatie of niet gaan werken.

De RMC-functie omvat drie taken:

- een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen 12-23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie hebben behaald;
- benaderen en zorg dragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen, gericht op terugleiden naar school, naar werk of een combinatie daarvan;
- coördineren en initiëren van samenwerking tussen alle belangrijke partijen die te maken hebben met deze jongeren en het onderhouden van dit netwerk.

5.1 Registratie

Scholen zijn verplicht om van leerlingen die niet meer leerplichtig zijn (ouder dan 18, jonger dan 23) en die nog geen startkwalificatie hebben melding te doen bij de woongemeente van de jongere, wanneer er sprake is van verzuim en voortijdig schoolverlaten. Dit gebeurt via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

5.2 Melden van verzuim vanaf 18 jaar tot 23 jaar

In de regio Zuid-Holland Zuid is met de mbo instellingen afgesproken dat elke zestien uur die een leerling vanaf achttien jaar zonder startkwalificatie, in vier lesweken ongeoorloofd afwezig is, wordt gemeld bij DUO. De consulent van LVS start naar aanleiding van de melding een onderzoek naar het verzuim en de oorzaak daarvan, en bepaalt in samenwerking met de mbo-instelling de verdere aanpak.

5.3 Pilot Buitenleerlingen

De Dienst heeft samen met de mbo-instellingen een aanpak ontwikkelt gericht op het verminderen van het aantal vsv'ers onder de zogenaamde 'buitenleerlingen³'. De Dienst heeft dit project gelijktijdig aangegrepen om ervaring op te doen met een andere werkwijze van de consulenten LVS, waarbij een vroegtijdige signalering van verzuim en (dreigende) uitval door het ROC werd gecombineerd met een 'outreachinge aanpak' door de consulenten LVS. Jongeren werden op een eigentijdse wijze benaderd (sociale media en whats-app). De pilot is succesvol gebleken. Uit de cijfers blijkt dat de outreachinge aanpak effectief is. De pilot kende een focus op de ROC's Albada College en Zadkine College. De daling van het aantal vsv'ers -die is gerealiseerd bij beide ROC's- is substantieel hoger dan de daling/stijging van het aantal vsv'ers over het geheel. De voordelen van een outreachinge aanpak zijn:

- snelheid (binnen vijf werkdagen is contact geweest met leerling en/of ouders/verzorgers);
- hoge bereikbaarheid van verzuimende leerling(95%);
- meer ouder-betrokkenheid, en mede daardoor effectieve interventie (75% effectief en gaat terug naar school of werk).

De keerzijde van de werkwijze is dat het een arbeidsintensieve aanpak is en dus (relatief) veel capaciteit vraagt.

5.4 Onderwijsadvies

In januari 2015 is de Dienst gestart met de pilot Onderwijsadvies, waarin LVS en de Regionale Sociale Dienst (RSD) Hoeksche Waard gezamenlijk optrekken in de ondersteuning aan jongeren van 18 jaar tot 27 jaar bij het vinden van de juiste scholing of werk of verstrekken van een WWB-uitkering. In de pilot worden jongeren in de 'verkenningfase' van de WWB-aanvraag doorverwezen naar de Dienst. De consulent LVS biedt advies aan de jongere over scholingsmogelijkheden. Dit scholingsadvies is tevens 'bewijs' bij de verdere beoordeling van de aanvraag voor een WWB-uitkering door de RSD-HW.

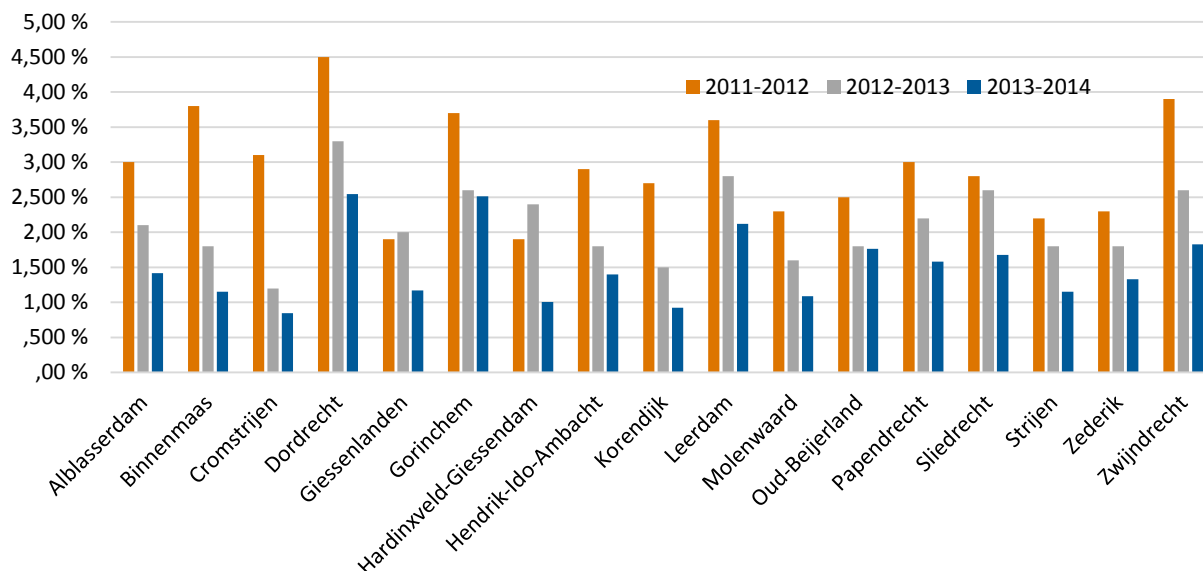
³ Buitenleerlingen zijn jongeren die in regio Zuid-Holland Zuid woonachtig zijn, maar in een andere regio naar school gaan.

5.5 Voortijdig schoolverlaten in Zuid-Holland Zuid lager (1.8%) dan landelijk (2.1%)

De doelstelling van het kabinet Rutte II is maximaal 25.000 nieuwe voortijdig schoolverlaters (2,1%) in 2016. De landelijke maatregelen tegen voortijdig schoolverlaten moeten er toe leiden dat ook in Zuid-Holland Zuid het aantal vsv-ers tot onder de 2,1% is gedaald in 2016. In Zuid-Holland Zuid is dit percentage op 01-10-2014 al gedaald tot 1,8%. Het aantal vsv-ers is in tien jaar tijd bijna gehalveerd. Om die doelstelling te halen zullen gemeenten, vo-scholen en roc's/aoc's goed met elkaar moeten samenwerken. Die samenwerking is in alle 39 rmc-regio's formeel vastgelegd in een convenant. De afspraken en maatregelen in het convenant gaan over betere aansluiting van vo op mbo, verzuimbegeleiding en begeleiding tijdens de schoolloopbaan.

Onderwijssoort	Deelnemers	Aantal vsv	% vsv	Streef norm ⁴
Totaal	41.001	723	1,8%	
Totaal VO	28.890	99	0,3%	
<i>VO onderbouw</i>	15.302	18	0,1%	0,2%
<i>VMBO bovenbouw</i>	6.839	67	1,0%	1,5%
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>	6.749	14	0,2%	0,1%
Totaal MBO	12.111	624	5,2%	
<i>MBO niveau 1</i>	342	104	30,4%	27,5%
<i>MBO niveau 2</i>	2.827	273	9,7%	11,5%
<i>MBO niveau 3+4</i>	8.942	247	2,8%	3,5%

Tabel 3. Het totaal aantal onderwijsdeelnemers en aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters op 01-10-2014⁵

Grafiek 9. Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters op 01-10-2014 per gemeente in regio ZHZ

⁴ (streef)norm die elke school/instelling zou moeten halen om te komen tot maximaal 25.000 vsv-ers in 2016.

⁵ De cijfers van het schooljaar 2014-2015 zijn op dit moment nog niet bekend. Deze moeten nog worden vastgesteld door DUO (medio februari 2016 worden voorlopige vsv-cijfers over schooljaar 2014-2015 bekend gemaakt).

Gebruikte afkortingen

AOC Agrarisch opleidingscentrum
BOA Buitengewoon opsporingsambtenaar
BRON Basisregister onderwijs
BRP Basis Registratie Personen
CJG Centrum voor Jeugd en Gezin
GBA Gemeentelijke Basis Administratie
DUO Dienst Uitvoering Onderwijs
Havo Hoger algemeen voortgezet onderwijs
IB Interne Begeleider
Ingrado Branche vereniging voor Leerplicht en RMC
JCO Justitieel Casuïstiek Overleg
LBA Leerplicht Basis Administratie
LVS Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten
Mbo Middelbaar beroeps onderwijs
OCW Onderwijs Cultuur en Wetenschap
OT Ondersteuningsteams Passend Onderwijs
OM Openbaar Ministerie
OvJ Officier van Justitie
Pv Proces-verbaal
REC Regionaal Expertise Centrum
ROC Regionaal Opleiding Centrum
RMC Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten
RvK Raad voor de Kinderbescherming
PO Primair Onderwijs
SBO Speciaal basis onderwijs
SVB Sociale Verzekeringsbank
SWV-VO Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs
Vmbo Voorbereidend middelbaar beroeps onderwijs
VO Voortgezet onderwijs
VSO Voortgezet speciaal onderwijs
VSV Voortijdig schoolverlater
WWB Wet werk en bijstand
VWO Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
ZAT Zorg Advies Team

leerplicht

+voortijdig schoolverlaten

